

CHARLOTTE BRONTË

Profesör

Remzi Kitabevi

CHARLOTTE BRONTË (1816-1855). Klasik İngiliz edebiyatının seçkin bir temsilcisidir.

Brontë kız kardeşlerin en büyüğüdür. Üç yıl öğretmenlik yaptıktan sonra, 1842’de kardeşi Emily ile Belçika’da yabancı diller ve sınıf yönetimi öğrenimi gördü. 1846’da Currer Bell takma adıyla yazdığı şiirleri yayımlandı. Ertesi yıl üç kardeş de birer roman yazmayı denediler. Charlotte’un yazdığı *Jane Eyre* (1847) büyük ün sağladı. 1848’de kız kardeşi Emily ile ressamlığa niyetlenen erkek kardeşi Branwell’i yitirdi, bir yıl sonra da diğer kız kardeşi Anne öldü. Charlotte Brontë *Shirley* (1849), *Vilette* (1853) romanlarıyla yazarlık yaşamını sürdürdü. 1854’te evlendi, ancak birkaç ay sonra yaşama veda etti.

Duygusal kadın-erkek ilişkilerini işleyerek kaleme aldığı romanlarında kahramanları tüm ruhsal derinlikleriyle yansıtmaktadır. *Profesör*, yazarın ölümünün ardından eşinin izniyle basıldı.

CHARLOTTE BRONTË

Profesör

Türkçesi

Çiğdem Banguoğlu Aka

Remzi Kitabevi

PROFESÖR / Charlotte Brontë
Özgün adı: *The Professor*

© Türkçe çeviri: Remzi Kitabevi, 2019

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Düzeltili: Nesrin Arslan
Kapak resmi: Eugène Delacroix
Kapak: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1911-8

BİRİNCİ BASIM: Ağustos 2019

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika No: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 12068 / Tel (212) 629 0615

Cilt: Çifçi Mücellit, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi
5. Cad. No: 24-25 Bağcılar-İstanbul
Tel (212) 629 4783

Önsöz

Bu küçük kitap *Jane Eyre*'den ve *Shirley*'den önce yazıldı, ancak bir ilk deneme olduğu mazeretine sığınarak hoşgörüle değerlendirilmesi istenemez. Bunu yazan kalem daha önce birkaç yıl boyunca yazıyla uğraşarak epeyce aşındığı için bu kesinlikle bir ilk deneme sayılmaz. Doğrusu *Profesör*'e başlamadan önce herhangi bir kitabım yayımlanmamıştı, fakat acemice bir çabayla uğraşıp, yazar yazmaz yırtıp attığım süslü ve ağdalı yazı türünden bir ara hoşlanmış olsam da, bundan kurtulup sonuçta sade ve içten yazıları tercih etme noktasına gelmiştim. Aynı zamanda kuramsal olarak genel kabul gören romanlarda olaylar vs. konusunda birtakım ilkeler benimsemiştim, ama fark ettim ki bunlar uygulandığında bir yazara zevk vermekten çok, onu şaşırtıyor.

Kahramanım hayatını, gerçek insanların hayatlarını ne şekilde sürdürdüklerini gözlemledimse romanda da o şekilde sürdürmeli, dedim kendi kendime. Kazanmadığı bir tek şilini bile almamalı –ansızın ortaya çıkan bir fırsat onu bir anda varlıklı ve yüksek mevkide birisi haline getirmemeli– küçük bir gelir elde ettiyse bunu alınının teriyle kazanmış olmalı ve oturup dinlenebileceği bir yer edininceye kadar “Zorlu Tırmanışın” en az yarısının üstesinden gelmiş olmalı, diye düşündüm. Hatta çok güzel ya da yüksek tabakadan bir kızla da evlenmemeliydi. Âdem’in oğlu olarak Âdem’in yazgısını paylaşmalı, ömrü boyunca hayatın ona sunduklarından karışık ve orta karar bir zevk çıkarabilmeliydi.

Fakat sonuçta, yayıncıların genel olarak bu yöntemi nadi-ren beğendiklerini, daha hayal dozu yüksek ve şiirsel bir şeyler – süslü püslü öğelerle yoğrulmuş, duygulandırma özelliği olan, daha hassas, yüce ve ruhani hisler uyandıran yazılar istediklerini anlıyorum. Bir yazar böyle bir eseri yaratmaya çalışmadan önce, insanların yüreklerinde bir hazine gibi saklı duran, hiç tahmin edemeyeceği ne tür bir romantizm ve duyarlılık barındırdıklarını bilemez. İşadamları genellikle daha çok gerçekleri tercih ederler diye düşünülür, ama uygulamada bunun yanlış bir fikir olduğu, yüzeyde sakin ve aklı başında görünen ruhların vahşi, harika ve heyecan verici –garip, şaşırtıcı ve rahatsız edici– olanı tercih ederek bu duygularla altüst olduğu bir gerçektir.

Hal böyle olunca, okuyucu bu kısa anlatının basılı bir kitap halinde kendisine ulaşınca kadar birtakım mücadelelerden geçmiş olması gerektiğini –ki öyle oldu– anlayacaktır. Dahası, en zor mücadelesi ve en çetin sınavı henüz yaşanmamıştır, ama bir yandan topluma gözlerini açarken, kendi kendine mırıldanmakta –ortalama bir beklenti içinde–, korkusunu yatıştırarak içini rahat tutmaya çalışmaktadır.

“Aşağıda duranın, düşmekten korkması gerekmez.”

Currer Bell

Yukarıda yer alan önsöz eşim tarafından *Shirley*’nin okurla buluşmasından kısa süre sonra *Profesör*’ün yayımlanışıyla ilgili olarak yazıldı. Fakat yazar bu niyetinden vazgeçirilince, *Villette* adlı bir sonraki eserinde buradan bazı malzemeler kullandı. Bununla birlikte, iki hikâye birçok bakımdan birbirine benzemediği için, bana *Profesör*’ün toplumdan esirgenmemesi gerektiği ifade edilince yayımlanmasına izin verdim.

A. B. Nicholls
Haworth Papaz Evi
22 Eylül 1856

PROFESÖR

Birinci Bölüm

GİRİŞ

Geçen gün, kâğıtlarımı karıştırırken, çalışma masamda eski bir okul arkadaşına bir yıl önce yazdığım bir mektubun kopyasını buldum:

Sevgili Charles,

Sanıyorum seninle birlikte Eton'da okurken ikimiz de popüler denebilecek tipler sayılmazdık: sen alaycı, gözlemci, kurnaz, soğukkanlı bir yaratıktın; kendi portremini çizmeye çalışmayacağım, ama özellikle çekici olduğuma dair bir şey hatırlamıyorum – sen hatırlıyor musun? Seninle beni birbirimize hangi büyüleyici gücün çektiğini bilmiyorum. Sana karşı Pylades ve Orestes tarzı ince bir duygusallık hissetmediğime eminim, senin de aynı şekilde benimle ilgili romantik duygulardan çok uzak olduğuna inanmam için yeterince nedenim var. Yine de okul saatleri dışında sürekli birlikte yürür ve konuşurduk, sohbet konumuz arkadaşlarımız ya da hocalarımız olduğunda birbirimizi anlardık, ben canlı ya da cansız çok iyi veya çok güzel bir şeyle ilgili belli belirsiz bir sevgi belirttiğimde, bir hoşlanma duygusuna değindiğimde ise senin küçümseyici soğukluğun beni etkilemezdi. Bu engelleyici tavır karşısında *şimdi* olduğu gibi *o zaman* da kendimi üstün hissederdim.

Sana son mektup yazışımın üzerinden uzun zaman geçti, seni son görüşümün üzerinden ise daha uzun zaman geçti. Geçen gün tesadüfen oturduğun bölgenin gazetesini elime alınca, senin ismine rastladım. Eski günleri düşünmeye başladım, ayrıl-

duğumuz günden bu yana meydana gelen olayları aklımdan geçir-
dim ve oturup bu mektubu yazmaya başladım. Sen neler yaptın
bilmiyorum, ama ilgilenecek olursan benim hayatımın nasıl bir
seyir izlediğini öğreneceksin.

Eton'dan ayrıldıktan sonra, ilk önce dayılarım Lord Tyne-
dale ve Sayın John Seacombe ile görüştüm. Kilisede görev al-
mak isteyip istemediğimi sordular. Asilzade olan dayım, ister-
sem, bana kendi yetkisi altında olan Seacombe'un olanakların-
dan söz etti. Sonra diğer dayım Mr. Seacombe, Seacombe'un ve
aynı zamanda Scaife'in papazı olursam evimin hanımı ve ida-
ri bölgeimin başı olarak hiç ama hiç hoşlanmadığım kendi kız-
larından yani altı kuzinimden birini almama izin verilebileceği-
ni ima etti.

Hem kilise hem de izdivaç tekliflerini geri çevirdim. İyi bir
papaz olmak güzel bir şeydi, ama benden olsa olsa kötü bir pa-
paz olurdu. Zevce konusuna gelince – aman Tanrım, ömür bo-
yu kuzinlerimden birine bağlı kalmak kâbus gibi bir düşünceydi!
Marifetli ve güzel olduklarına şüphe yok, ama marifetleri de
güzellikleri de gönlümde hiçbir etki yaratmıyor. Kış akşamlarını
Seacombe Papaz Evi'ndeki salonda şömine başında kuzinlerim-
den biriyle –örneğin, iyi yontulmuş bir heykel gibi biçimli ve iri-
yarı Sarah ile– baş başa geçirme fikri; yok hayır o şartlar altında
hem kötü bir koca, hem de kötü bir papaz olurdum.

Dayılarımın teklifini geri çevirdiğimde, ne yapmak niyetinde
olduğumu sordular. Düşünmem lazım, dedim. Bir servete sa-
hip olmadığımı ve sahip olma beklentimin de olmadığını hatırlat-
tılar bana. Uzun bir duraklamadan sonra Lord Tynedale sert
bir ifadeyle, “Babamın izinden gidip ticaretle ilgilenmeyi düşün-
nüp düşünmediğimi” sordu. Yani böyle bir şeyi hiç düşünme-
miştim. Kafa yapımın iyi bir tüccar olmak için uygun olduğunu
sanmıyordum, zevklerim, heveslerim bu yönde değildi, fakat *ti-
caret* kelimesini telaffuz ederken Lord Tynedale'in suratında öy-
le aşağılayıcı bir ifade –ve sesinde öyle kibirli bir alaycılık– var-

dı ki o anda karar verdim. Babam benim için yalnızca bir isimdi, ama o isimden yüzüme öylesine istihzayla bakarak bahsedilmesinden hiç hoşlanmamıştım. Bunun üzerine aceleyle ve hararetle cevap verdim: “Babamın izinden gitmek benim için en iyisi, evet, ben tüccar olacağım.” Dayılarım itiraz etmediler ve karışıklı bir tiksinti içinde ayrıldık. Bu hareketimi gözden geçirince, Tynedale’in himayesinin yükünden silkinip kurtulmakla iyi ettiğimi, ama kendimi aceleyle başka bir yükün altına sokmakla aptallık ettiğimi düşünüyorum – bu yük daha da dayanılmaz olabilirdi ve kesinlikle henüz denenmemişti.

Hemen Edward’a bir mektup yazdım –Edward’ı biliyorsuntek erkek kardeşim, benden on yaş büyük, varlıklı bir imalathanesahibinin kızıyla evli, şimdi de iflas etmeden önce babamın olan imalathanenin ve işletmenin sahibi. Bilirsin babam bir zamanlar Karun gibi zengin sayılıyordu – sonra ölümünden kısa bir süre önce iflas etti, annem onun ardından altı ay yokluk içinde yaşadı, aristokrat erkek kardeşleri ona hiç destek olmadılar, çünkü bir X... vilayeti imalatçısıyla hayatını birleştirerek onları müthiş rencide etmişti. Annem altı ayın sonunda beni dünyaya getirdi ve kendisi, ona pek ümit ve huzur vadetmediği için, sanırmım üzülmeden dünyaya veda etti.

Babamın akrabaları Edward’ın sorumluluğunu üstlendiler, aynı şekilde dokuz yaşına gelinceye kadar benim için de aynısını yaptılar. O dönemde vilayetimize ait önemli bir kasabanın temsilciliği boşaldı, Mr. Seacombe bu görev için adaylığını koydu. Zeki bir ticaret adamı olan amcam Crimsworth bu vesileyle yeni adaya sert bir mektup yazdı ve kendisinin ya da Lord Tynedale’in kız kardeşlerinin öksüz çocuklarına yardım için herhangi bir şey yapmayı kabul etmemesi halinde, onların kız kardeşlerine karşı ne kadar acımasız ve kötü yürekli davrandıklarını ifşa edeceğini ve Mr. Seacombe’un aleyhine çalışarak seçilmesini engellemek için elinden geleni yapacağını belirtti. Söz konusu beyefendi ve Lord T., Crimsworth’lerin hiçbir şeyden çekin-

meyen kararlı bir soydan geldiğini, ayrıca X... kasabası üzerinde etkileri bulunduğunu bal gibi biliyorlardı; böylece dayılarım gerekli olan şeyden kendilerine fazilet çıkararak eğitim masraflarımı karşılamayı kabul ettiler. Bunun üzerine Eton’a gönderildim, orada on yıl okudum ve bu süre zarfında Edward ile hiç karşılaşmadık. Edward büyüyünce ticarete atıldı ve işinde öyle gayretli, yetenekli ve başarılı bir şekilde çalıştı ki, şimdi otuz yaşında bir servet yapma yolunda hızla ilerliyor. Bu durumdan kendisinden ara sıra, bazen yılda üç dört kez, aldığım kısa mektuplar aracılığıyla haberdar oldum. Söz konusu mektuplar Seacombe sülalesi hakkında kesin bir düşmanlık ifadesine ve ağabeyime göre benim bu sülaleden aldığım bağış hakkında bazı kınama sözcüklerine yer verilmeden sona ermezdi. İlk başlarda, henüz çocukluk dönemimdeyken, annem babam hayatta olmadığına göre eğitimim için dayılarım Tynedale ve Seacombe’a neden müteşekkirim olmamam gerektiğini anlamazdım, ancak büyüdükçe yavaş yavaş onların ısrarlı düşmanlığını, öldüğü güne kadar babama karşı açıkça sürdürdükleri nefreti –annemin çektiği acıları– kısacası ailemizde yaşanan haksızlıkları duydum. Ancak o zaman yaşadığım bağımlılığın utancını idrak ettim ve ölmekte olan annemin ihtiyaçları için yardım elini uzatmayı reddeden ellerden ekmek yememe kararı aldım. Seacombe papazlığını ve soylu kuzenlerinden biriyle evlenmeyi bu duyguların etkisi altında reddettim.

Böylece dayılarımla aramda telafisi mümkün olmayan bir gedik açılınca, Edward’a mektup yazdım, olanları anlattım ve onun izinden giderek tüccar olmaya niyetlendiğimi kendisine bildirdim. Dahası, beni işe alabilir mi diye sordum. Yazdığı cevapta davranışımı onaylayan bir ifade bulunmuyordu, ama istiyorsam X... vilayetine gelebileceğimi ve “bana bir iş bulma konusunda neler yapılabileceğine bakacağını” söyledi. Tüm duygularımı bastırdım –hatta yazdıklarıyla ilgili ruhsal izlenimlerimi de– bavulumu ve heybemi topladım ve hemen kuzeye doğru hareket ettim.

İki günlük bir yolculuktan sonra (o zamanlar demiryolları yoktu) yağışlı bir ekim akşamı X... şehrine vardım. Ben hep Edward bu şehirde yaşıyor sanıyordum, ama sorunca Bigben Close'un dumanlı havasında Mr. Crimsworth'un yalnızca imalathanesi ve deposu bulunduğunu öğrendim, *ikametgâhı* buranın altı kilometre kadar dışında kırsal kesimdeydi.

Ağabeyimin olduğu belirtilen evin kapısını şans eseri bulduğumda akşamın geç bir saatiydi. Yoldan yukarı yürürken, alacakaranlığın gölgeleri ve bu gölgeleri koyulaştıran kasvetli sislerin arasından evin büyük, evi çevreleyen arazinin de oldukça geniş olduğunu görebiliyordum. Öndeki çimenlik alanda bir an durakladım, ortada yükselen uzun bir ağaca sırtımı yasladım ve Crimsworth Konağı'nın dış tarafına gözlerimi diktim.

"Edward zengin," diye düşündüm kendi kendime. "İyi durumda olduğunu biliyordum ama böyle bir malikânenin sahibi olduğunu bilmiyordum." Bütün hayret, tahmin, varsayım ve benzerlerini kısa kesip ön kapıya yürüdüm ve zili çaldım. Bir erkek hizmetkâr kapıyı açtı –kendimi tanıttım– ıslak pelerinimi ve heybemi aldı, beni çalışma odası olarak döşenmiş, harıl harıl yanan bir şöminesi ve masa üstünde yanan mumları olan bir odaya götürdü, efendisinin henüz X... pazarından dönmediği, fakat yarım saat içinde mutlaka evde olacağı konusunda bilgilendirdi.

Kendi başıma kalınca, şöminenin yanındaki kırmızı maroken kaplı dolgun koltuğa oturdum, akkor halindeki kömürlerden çıkan alevleri ve belli fasıllarla şöminenin tabanına sıçrayan yanmış kor parçalarını gözlerimle takip ederken zihnim biraz sonra meydana gelecek buluşma hakkında tahminlerde bulunuyordu. Bu tahminlerle ilgili hususların birçoğu belirsiz olsa da, bir konu oldukça belliydi –şiddetli bir hayal kırıklığıyla karşılaşma tehlikem yoktu– beklentilerimin ılımlı oluşu bunu garanti ediyordu. Coşkulu bir kardeşlik sevecenliği beklemiyordum, Edward'ın mektupları daima bu tür hayallere yol aç-

mayı ya da bunları barındırmayı engelleyici bir hava taşımıştı. Yine de, oturup onun gelmesini beklerken, istekli –çok istekli– hissettim kendimi, nedenini açıklamak zor, aileden birinin elini kavramaya tamamen yabancı olan elim sabırsızlıkla kaçınılmaz olarak titrememek için kendini sıkarak yumruk haline geldi.

Dayılarımı düşündüm ve Edward'ın kayıtsızlığı da her zaman onlardan gördüğüm soğuk küçümseyişe benzer mi diye düşünürken caddeye bakan kapının açılışıyla birlikte eve yaklaşan tekerlek seslerini duydum, Mr. Crimsworth gelmişti, birkaç dakika geçtikten ve girişte hizmetkârıyla yaptığı kısa bir konuşmadan sonra ağabeyimin adımları çalışma odasına doğru yaklaştı – yalnızca bu adımlar bile evin beyinin geldiğini ilan ediyordu.

Edward'ın on yıl önceki hali zihnimde hâlâ bulanık bir biçimde duruyordu – uzun boylu, sıırım gibi, toy bir gençti; *şimdi* ise ayağa kalkıp çalışma odasının kapısına doğru baktığımda karşımda yakışıklı ve güçlü bir adam görüyordum, açık tenli, biçimli ve atletik yapıydı. İlk bakışta havasında bir acelecilik ve keskinlik fark ettim. Aynı şey hareketlerinde, duruşunda, gözlelerinde ve yüzünün ifadesinde de vardı. Benimle kısaca selamlaştı ve el sıkışırken baştan aşağı inceledi, maroken kaplı koltuğa yerleşti ve bana başka bir koltuğa oturmamı işaret etti.

“Close'daki muhasebe ofisine gelirsin diye düşünmüştüm,” dedi. Sesinde muhtemelen âdet edinmiş olduğu üzere sert bir vurgu olduğunu fark ettim, ayrıca Güney'in berrak telaffuz şekline alışık olan kulağıma haşın gelen Kuzey'e özgü gırtlaktan gelen bir tonla konuşuyordu.

“Arabanın durduğu yerdeki hanın sahibi beni buraya yönlendirdi,” dedim. “İlk başta doğru bilgi verdiğinden emin olmadım, böyle bir evin olduğunu bilmediğim için.”

“Ha, önemli değil!” diye cevap verdi. “Yalnızca seni beklerken yarım saat geç kaldım, hepsi bu. Sekiz arabasıyla gelirsin diye tahmin etmiştim.”

Beklemek zorunda kaldığı için üzüldüğümü söyledim, cevap vermedi, bir tahammülsüzlük anını geçiştirmeye çalışır gibi şöminedeki ateşi karıştırdı, sonra beni yine baştan aşağı inceledi.

İlk karşılaştığımız anda bu adama karşı bir hevesle ya da sıcaklıkla yaklaşmadığım, onu yalnızca sessiz ve dengeli bir soğukkanlılıkla selamladığım için ruhumda bir memnuniyet hissettim.

“Tynedale ve Seacombe ile iyice bozuştun mu?” diye sordu alelacele.

“Onlarla bundan sonra herhangi bir şekilde haberleşeceğimizi sanmıyorum, tekliflerini reddetmiş olmam gelecekte olabilecek görüşmelerimize bir engel teşkil eder diye umuyorum.”

“Yani,” dedi, “mademki seninle bağlantı kurduk, baştan hatırlatmış olayım, bir adam iki efendiye hizmet edemez, Lord Tynedale’yle bağlantın benden alacağın destekle bağdaşmaz.” Bu fikri ileri sürdükten sonra gözlerinde yersiz bir tehdit ifadeyle bana baktı.

Ona cevap verme gereği hissetmedim ve kendi kendime insanların zihin yapıları arasında var olan farklılıkları düşünmekle yetindim. Mr. Crimsworth sessizliğimi nasıl yorumladı –benim dik kafalılığımın bir belirtisi olarak mı yoksa kendi otoriter tavrı karşısında gözümün korktuğunun bir göstergesi olarak mı– bilmiyorum. Gözlerini uzun süre keskin bir şekilde bana diktikten sonra ani bir hareketle oturduğu yerden kalktı.

“Yarın,” dedi, “başka konulara da dikkatini çekeceğim, ama şimdi yemek saati ve Mrs. Crimsworth bekliyor olmalı, gelecek misin?”

Uzun adımlarla odadan çıktı, ben de peşinden gittim. Koridoru geçerken Mrs. Crimsworth’ün nasıl biri olduğunu merak ettim. “Tynedale, Seacombe ya da önümde uzun adımlar atarak yürüyen sevecen akrabam kadar ruhuma yabancı biri miydi? Yoksa onlardan daha mı iyiydi? Onunla konuşurken gerçek

yaradılışımı bir parça gösterme rahatlığını hissedecek miydim, yoksa...” Yemek odasına girince varsayımlarım kesintiye uğradı.

16

Buzlucamdan yapılma abajurun altında yanan lamba, meşe kaplamalı şık bir odayı aydınlatıyordu. Yemek masasında akşam yemeği hazırды. Şöminenin yanında, ayakta, bizim içeri girmemizi bekler görünen bir hanım belirdi. Genç, uzun boylu ve biçimliydi, şık ve modaya uygun bir elbise giymişti, bunu tespit etmek için ilk bakış yeterli oldu. Mr. Crimsworth ile aralarında neşeli bir selamlaşma oldu, karısı geç kaldığı için yarı şakayla yarı somurtarak azarladı onu, sesi (birinin karakterini değerlendirmeye çalışırken hep sesini dikkate alırım) canlıydı – bunun güzel bir gençlik coşkusunun işareti olduğunu düşündüm. Mr. Crimsworth onun canlı, neşeli çıkışmasına bir öpücükle karşılık verdi – bu öpücük onun hâlâ yeni damat olduğunu ifade ediyordu (evleneli daha bir yıl olmamıştı), kadının son derece keyifli bir şekilde masadaki yerini aldı. Beni fark edince, daha önce görmediği için özür diledi, sonra keyfi yerinde olunca en ilgisiz kişi dahil, herkese neşeyle yaklaşan hanımların tavrıyla elimi sıktı. Şimdi onun güzel bir cildi ve oldukça belirgin ama hoş hatları olduğunu açıkça görebiliyordum, saçları kızıldı – oldukça kızıl. Edward’la ikisi sürekli şaka yollu bir tartışma havası içinde konuşup durdular, kadın gücenikti ya da gücenmiş numarası yapıyordu, o gün kocası faytona hırçın bir at koşmuştu, karısının korkularını hafife alıyordu. Arada sırada bana da başvuruyordu.

“Yani, Mr. William, Edward’ın böyle yapması saçma değil mi? Jack’i kullanacağını, başka hiçbir atı kullanmayacağını söylüyor ama hayvan onu iki kere üstünden attı.”

Bir tür pelteklikle konuşuyordu, sevimsiz değil, ama çocukcaydı. Kısa süre sonra fark ettim ki, hiç de narin olmayan hatlarında kız çocuk ifadesinden öte – bebeksi bir ifade vardı. Bu peltek konuşma ve yüz ifadesi eminim Edward için olduğu gibi

birçok erkeğe de cazip gelirdi, ama bana değil. Kadının yüzünde göremediğim ya da konuşmalarında duyamadığım zekâyı gözlerinde aradım, oldukça ufak ve neşeli gözlerdi bunlar, sırayla canlılık, kendini beğenmişlik, cilve yansıyordu irislerinden, ama bir ruh yakalamak için bakmak boşunaydı. Doğuya özgü zevklerim yok, güller ve zambaklar solduktan, pırıl pırıl saçlar grileştikten sonra yaşamaya devam edecek olan yaratıcılık kıvılcımını olmayınca, beyaz boyunlar, kıpkırmızı dudaklar ve yanaklar, parlak bukleler bana yetmiyor. Güneş ışığında, refah içindeyken çiçekler çok güzel, ama hayatta ne çok yağışlı gün var – zekânın berrak yürekendirici pırıltısı olmadan felaketlerle dolu kasım aylarında elbette bir adamın ocağı ve evi buz gibi olur.

Mrs. Crimsworth'un yüzündeki açık sayfayı dikkatle inceledikten sonra, farkında olmadan derin bir iç çekişle hayal kırıklığımı belirttim. Kendisi bunu güzelliğini takdir edişim olarak algıladı ve zengin, genç ve güzel karısıyla belli ki gurur duyan Edward, yarı müstehzi yarı kızgın bir bakış fırlattı bana.

İkisini de bırakıp bıkkınlıkla gözlerimi odada gezdirirken, şömine rafının her iki tarafına, meşe panelin içine yerleştirilmiş iki resim gördüm. Mr. ve Mrs. Crimsworth arasında akıp giden şakacı sohbete katılmayı kesip düşüncelerimi bu resimleri incelemeye yoğunlaştırdım. Yirmi yıl önceki modaya uygun giymiş bir hanımefendi ile beyefendiye ait portrelerdi bunlar. Beyefendi gölgedeydi. Onu iyi göremiyordum. Hanımefendi ise abajurun hafifçe yumuşattığı ışığın tüm aydınlığında olma şansına sahipti. Onu tanıdım, daha önceleri çocukluğumda görmüştüm bu fotoğrafı, annemdi, bu ve diğer resim babamın malları satılırken aile yadigarı olarak kurtarılabilen tek eşyaydı.

Çocukken bu yüzün hoşuma gittiğini hatırlıyorum, ama o zamanlar anlamamışım, şimdi dünyada böyle bir yüze ne kadar ender rastlandığını değerlendirebiliyor ve onun düşünceli fakat nazik ifadesini takdir edebiliyordum. Ciddi, gri gözler benim için müthiş çekiciydi, aynı şekilde yüz hatlarındaki belli çiz-

Jane Eyre'in yazarı Brontë'nin ilk romanı...

Klasik İngiliz edebiyatının ünlü yazarı Charlotte Brontë (1816-1855) gelişmeye açık bir ailenin üçüncü çocuğu olarak dünyaya geldi. Brontë, İngiltere'de özellikle kadınların büyük baskı altında olduğu muhafazakâr Viktorya döneminde eserlerini yazdı.

Bir kadın olarak kendisini ifade edebilmek için olağanüstü bir azimle mücadele etti.

Profesör, Charlotte Brontë'nin yazdığı ilk eser olduğu halde, yazarın yaşamı boyunca yayınlanmadı. Ancak 1857 yılında eşinin izniyle basıldı. Yazarın ilk gençliğinden derin izler taşıması bu kitabı ilginç kılan özelliklerden biridir.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1911-8

9 789751 419118